

**Paskaidrojuma raksts
Dienvidkurzemes novada pašvaldības domes 2024.gada 15.februāra
sēdes saistošiem noteikumiem Nr.2024/1
“Par Dienvidkurzemes novada pašvaldības 2024.gada budžeta plānu”**

Novada ekonomiskā un sociālā situācija

Dienvidkurzemes novada pašvaldība atrodas Kurzemes dienvidrietumos un tās teritorijas kopplatība ir 3591 kvadrātkilometri (paskaidrojuma rakstā dati, kas raksturo teritorijas platību, iedzīvotāju skaitu sakrīt ar Finanšu ministrijas datiem, saskaņā ar kuriem valsts budžetā tiek aprēķināts pašvaldībai izlīdzināmo vienību skaits). Realizējot administratīvi teritoriālo reformu Dienvidkurzemes novadā apvienoti bijušie Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novadi. Novada teritorijā, kas atrodas tuvāk valstspilsētai Liepājai un Baltijas jūras krastam, intensīvāk attīstās uzņēmējdarbība un dzīvojamais sektors. 2024.gada budžeta plāns ir sagatavots, domājot par vienmērīgu visa novada teritorijas attīstību, saglabājot esošo infrastruktūru un plānojot vienotu novada attīstību.

Dienvidkurzemes novada pašvaldībā uz 2023.gada 1.janvāri ir 34 845 iedzīvotāji. Gada laikā iedzīvotāju skaits palielinājies par 51 personu.

Pašvaldības darbības finansiālo pamatu veido budžets, kas ir svarīgākais instruments pašvaldības autonomo funkciju izpildes nodrošināšanai, ekonomisko un sociālo vajadzību sabalansēšanai, kā arī teritorijas ilgtermiņa attīstībai.

Dienvidkurzemes novada pašvaldības konsolidētais budžets 2024.gadam sastāv no pamatbudžeta, ko veido attiecīgas ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas daļas, un ziedojumu un dāvinājumu budžeta. Pašvaldība ir ņēmusi vērā visu nozaru intereses un centusies sabalansēt pieejamos finanšu līdzekļus tā, lai nodrošinātu uzlabojumus sabiedrībai svarīgās jomās.

Par budžeta prioritārajām jomām 2024.gadā ir noteikta sabiedriskās infrastruktūras uzlabošana, izglītības pieejamība, sociālo pakalpojumu nodrošināšana, kā arī spēja pārvaldīt pašvaldības finanšu stabilitāti ilgtermiņā.

Skaitliskā informācija par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem un budžeta klasifikāciju ir norādīta Dienvidkurzemes novada pašvaldības saistošajos noteikumos "Par Dienvidkurzemes novada pašvaldības 2024.gada budžeta plānu" un to pielikumos.

Dienvidkurzemes novada pašvaldības budžets 2024.gada budžets izstrādāts atbilstoši likuma „Par budžetu un finanšu vadību”, likuma „Par pašvaldību budžetiem”, Pašvaldību likuma, Valsts un pašvaldību amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu un citu likumu un normatīvo aktu prasībām.

Pašvaldības budžeta struktūra

Rādītāji	2023.gada izpilde EUR	2024.gada budžeta prognoze EUR	Salīdzinājums
IEŅĒMUMI	63 006 631	56 319 921	-10,6%
Pamatbudžeta ieņēmumi	62 992 526	56 316 921	
Ziedojumi un dāvinājumi	14 105	3 000	
IZDEVUMI	63 549 556	65 993 952	3,8%
Pamatbudžeta izdevumi	63 533 577	65 972 494	
Ziedojumi un dāvinājumi	15 979	21 458	
FINANSĒŠANA	542 925	9 674 031	
Pamatbudžeta naudas līdzekļi	1 317 068	10 500 966	
Ziedojumu naudas līdzekļi	1 874	18 458	
Saņemtie aizņēmumi	2 184 792	1 063 697	-51,3%
Aizņēmumu atmaksa	-2 814 315	-1 909 090	-32,2%
Ieguldījumi komersantu pamatkapitālā	-146 494		

Pamatbudžeta ieņēmumi

Pamatbudžeta ieņēmumi plānoti 56 316 921 EUR, kas pret iepriekšējā gada izpildi ir mazāk par 10,6% . Tos veido nodokļu ieņēmumi, nenodokļu ieņēmumi, maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi, valsts un pašvaldību transferti.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) prognoze saskaņā ar Finanšu ministrijas datiem 2024.gadam ir 24 317 589 EUR, t. i., par 5,6% vairāk kā iepriekšējā gadā saņemtais IIN.

Nekustamā īpašuma nodokļi (NĪN) tiek plānoti 2 973 828 EUR apmērā, t.i., līdzīgi kā iekasēts 2023.gadā, un tā īpatsvars pamatbudžeta ieņēmumos sastādīs 5%. Nekustamā īpašuma nodokli veido nekustamā īpašuma nodoklis par zemi – 2 353 450 EUR, par ēkām un inženierbūvēm – 310 898 EUR un mājokļiem – 309 480 EUR.

Finanšu ministrija pamatojoties uz vērtēto ieņēmumu prognozi (IIN un kārtējā gada iekasējamo NĪN prognozi) veikusi pašvaldību finanšu izlīdzināšanas aprēķinu, kā rezultātā no finanšu izlīdzināšanas fonda plānots saņemt 8 080 568 EUR, t.i., par 9% mazāk kā iepriekšējā gadā un 136 526 EUR valsts speciālā dotācija pašvaldībai.

Dabas resursu nodokļa ieņēmumi pašvaldības budžetā 2024. gadā tiek plānoti piesardzīgi 560 500 EUR apjomā, t. i., par 13 583 EUR mazāk kā 2023. gadā saņemts.

Nenodokļu ieņēmumu apjoms Dienvidkurzemes novada pašvaldības budžetā 2024. gadā tiek plānots 3 097 494 EUR.

Tos veido sekojošas ieņēmumu pozīcijas:

Nenodokļu ieņēmumi	2023.gada izpilde EUR	2024.gada budžeta prognoze EUR	Salīdzinājums
Kopā:	5 968 049	3 097 494	-48%
Procentu ieņēmumi par atlikto maksājumu no nesamaksātas pirkuma daļas, dividendes, procentu ieņēmumi par depozītiem	212 013	263 000	24%
Valsts (pašvaldību) nodevas un kancelejas nodevas	54 732	57 080	4%
Naudas sodi un sankcijas	10 333	12 500	21%
Pārējie nenodokļu ieņēmumi	37 513	91 314	143%
Ieņēmumi no pašvaldību īpašuma pārdošanas	5 653 458	2 673 600	-52%

Pašvaldības iestāžu maksas pakalpojumu ieņēmumi un citi pašu ieņēmumi plānoti 1 939 037 EUR apmērā jeb 3,4% apmērā no kopējiem pamatbudžeta ieņēmumiem, un tie plānoti par 4% mazāk kā saņemts iepriekšējā gadā.

Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2023.gada izpilde EUR	2024.gada budžeta prognoze EUR	Salīdzinājums
Kopā:	2 026 168	1 939 037	-4 %
Maksa par izglītības pakalpojumiem	613 408	620 318	1%
ieņēmumi par dokumentu izsniegšanu un kancelejas pakalpojumiem	847	1 370	61 %
ieņēmumi par nomu un īri	698 562	728 639	4 %
ieņēmumi par pārējiem sniegtajiem maksas pakalpojumiem	538 889	457 992	-15 %
Citi pašu ieņēmumi	174 462	130 718	-25%

Mērķdotācijas (valsts budžeta transferti) apjoms no valsts budžeta 2024. gadā tiek plānots 22 922 301 EUR apmērā, no tiem Eiropas Savienības (ES) līdzfinansēto projektu realizācijai 1 235 639 EUR balstoties uz projektu realizētāju iesniegtajiem naudas plūsmas plāniem un laika grafikiem.

Lielāko mērķdotāciju apjomu pašvaldībā saņems izglītības nozare – 9 907 818 EUR. Mērķdotācijas autoceļu uzturēšanai no Satiksmes ministrijas plānotas 1 812 370 760 EUR, t.i., par 13% vairāk kā iepriekšējā gadā. Latvijas Nacionālā kultūras centra mērķdotācija plānota 675 854 EUR apmērā pašvaldības mūzikas un mākslas skolu pedagogu daļējai atlīdzībai. No Nacionālās veselības dienesta plānojam saņemt 174 951 EUR jeb 55 % vairāk kā 2023.gadā pagastu feldšerpunktu uzturēšanai un mājas aprūpes nodrošināšanai.

Sociālajā jomā valsts mērķdotācijas plānotas 1 360 024 EUR apjomā, t.sk. 831 276 EUR asistentu pakalpojumu nodrošināšanai.

Iepriekšējā gadā saņēmam ES līdzfinansēto projektu īstenošanai 2 485 484 EUR, bet 2024.gadā plānojam 1 235 639 t.i., par 50% mazāk kā iepriekšējā gadā. Pašvaldība plāno saņemt līdzfinansējumu šādiem investīciju projektiem:

Projektu nosaukumi	2024.gada budžeta prognoze EUR
Ugunsdzēsēju materiāli tehniskās bāzes uzlabošana	50 670
Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna fonda projekts "Elektroautobusu iegāde pašvaldības autonomo funkciju veikšanai Dienvidkurzemes novadā"	101 120
Latvijas Vides Investīciju fonda projekts "Apgaismojuma infrastruktūras uzlabošana Dienvidkurzemes novadā"	204 809
ERAF projekts "Parka pārbūve Brīvzemnieka bulvārī 8, Aizputē"	235 418
ERAF projekts "Laukuma pārbūve Atmodas ielā 15A, Aizputē"	235 848
Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna fonda projekts "Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem sociālā dienesta ēkās"	111 000
Atbalsta pasākumu cilvēkiem ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšana DIENVIDKURZEMES novadā	91 495

Ieņēmumi no pašvaldību savstarpējiem norēķiniem par izglītības iestāžu pakalpojumiem plānoti 470 000 EUR. Savukārt, citām pašvaldībām par izglītības iestāžu pakalpojumiem plānots pārskaitīt 332 000 EUR, t.i., par 0,6% mazāk kā iepriekšējā gadā samaksāts.

Izdevumi

Pamatbudžeta izdevumu kopējais apjoms prognozēts 65 972 494 EUR, t.i., par 3,8% vairāk jeb 2 438 917 EUR kā iepriekšējā gada izpilde.

Dienvidkurzemes pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi tiek novirzīti pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai – izdevumiem no budžeta finansētu institūciju, t. sk. pašvaldības, izglītības, kultūras, sporta iestāžu, sociālo dienestu uzturēšanai, pasākumu finansēšanai, pašvaldības infrastruktūras uzturēšanai, samaksai par pakalpojumiem pašvaldības vajadzībām, piem., pašvaldības funkciju izpildei sociālajā un izglītības jomā, sabiedriskajām organizācijām un privātajam sektoram, pabalstiem maznodrošinātajiem iedzīvotājiem, investīciju projektu finansēšanai, līdzfinansējumiem ES fondu projektu apguvei.

Vislielākais izdevumu apjoms 2024.gada novada budžetā plānots izglītības nozarei – 26 982 711 EUR, kas sastāda 41% no pamatbudžeta kopējiem izdevumiem.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

Izdevumi plānoti novada izglītības iestāžu darbības nodrošināšanai, izglītības papildus pakalpojumiem kā ēdināšanai un skolēnu pārvadājumu nodrošināšanai, auklēm, asistentiem, kā arī remontdarbiem un investīcijām.

Sabiedriskās kārtības uzturēšanas izdevumi tiek plānoti 1 076 161 EUR apmērā, kas sastāda 1,6% no kopējiem izdevumiem. Tajos ietverti novada kopējie pašvaldības policijas uzturēšanas izdevumi 798 216 EUR apjomā un ugunsdzēsības un glābšanas dienesta izdevumi 277 945 EUR apmērā.

Vispārējiem valdības dienestiem izdevumi 2024. gadā plānoti 6 290 834 EUR apmērā, t.i., 2,1% pieaugums salīdzinot ar iepriekšējā gada izpildi.

Ekonomiskai darbības nozarei paredzēts izlietot 7 075 007 EUR jeb 10,7% no pamatbudžeta, t.i., par 27% vairāk kā iepriekšējā gadā izlietots. Sadaļas lielākā summa 4 230 500 EUR paredzēta autotransporta infrastruktūras uzturēšanai un sakārtošanai, kas par 25 % vairāk kā iepriekšējā gadā izlietots. Valsts mērķdotācijas apjoms autoceļu uzturēšanai plānots 2 108 707 EUR , bet netiek plānoti līdzekļi no ES līdzfinansētiem projektiem.

Ekonomiskās darbības sadaļa	2023.gada izpilde EUR	2024.gada budžeta prognoze EUR	Salīdzinājums
Kopā:	5 557 710	7 075 007	27 %
Nodarbinātības pasākumi	190 050	264 083	39 %
Būvvalde	571 512	695 940	22 %
Transports	3 384 698	4 230 500	25 %
Tūrisms	548 925	621 413	13 %
Nekustamā īpašuma daļa	788 207	827 299	5 %
Citas nozares	74 318	435 772	

No Nodarbinātības valsts aģentūras paredzēts finansējums 70 200 EUR, bet vasarā plānots saņemt jauniešu nodarbinātības apmaksai 112 099 EUR. Būvvaldes uzturēšanas izmaksās ir paredzēti līdzekļi jauna teritorijas plānojuma izstrādei. Tūrisma nozarē plānotas investīcijas tūrisma informācijas centra atjaunošanai Dzintaru ielā 2, Pāvilstā 102 804 EUR un 56 000 EUR projekta "Pieejami zaļie dzelzceļi Igaunijā un Latvijā" īstenošanai.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

Vides aizsardzībai no novada budžeta plāno izlietot 1,9% jeb 1 278 008 EUR, t. sk. meliorācijas sistēmu uzturēšanai, vides sakopšanai un vides piesārņojuma mazināšanai. Plānots izlietot saņemto dabas resursu nodokli par dabas resursu ieguvu un vides piesārņošanu 975 524 EUR apmērā.

Novada budžeta izdevumu daļā teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai atvēlēti 16.5% no izdevumiem jeb 10 900 161 EUR.

Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	2023.gada izpilde EUR	2024.gada budžeta prognoze EUR	Salīdzinājums
Kopā:	10 386 823	10 900 161	5 %
Komunālā pārvalde	4 192 805	4 668 946	11 %
Mājokļu attīstība	531 879	424 350	-20 %
Ūdensapgāde	12 191	125 300	928 %
Ielu apgaismošana	376 767	816 239	117 %
Pārējā teritoriju un mājokļu apsaimniekošanas darbība	5 273 181	4 865 326	-7.7 %

Mājokļu attīstības sadaļā ievērojamu izdevumu daļa sastāda pašvaldības neizīrēto dzīvokļu uzturēšana, bet remontu pašvaldību dzīvokļos plānoti 139 116 EUR apmērā. Lielākais izmaksu pieaugums plānots ielu apgaismojumam, kas saistīts ar Vides investīciju fonda projekta “Apgaismojuma infrastruktūras uzlabošana Dienvidkurzemes novadā” plānoto ielu apgaismojuma gaismekļu nomaiņu 418 478 EUR apmērā. Turpināta pašvaldības teritorijas daļas sakopšana, kapsētu uzturēšana, kā arī paredzēti finansējumi ūdens un kanalizācijas pieslēgumu izveides līdzfinansēšanas programmai, daudzdzīvokļu dzīvojamo māju piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanas konkursam, vēsturiskās apbūves atjaunošanas līdzfinansējuma programmai, tehniskās dokumentācijas izstrāde pašvaldības infrastruktūras atjaunošanai, uzlabošanai, modernizēšanai.

Veselības aprūpei atvēlēts vismazāk 1,3% no kopbudžeta, t.i., 858 569 EUR, un pret iepriekšējā gada izpildi plānots 11% pieaugums.

Budžetā atpūtai, sportam un kultūrai paredzēts izlietots 8.4 % no pamatbudžeta kopējiem izdevumiem, t.i., 5 556 130 EUR, kas ir par 2% mazāk kā apgūti līdzekļi iepriekšējā gadā.

Atpūtas, sporta un kultūras pasākumi	2023.gada izpilde EUR	2024.gada budžeta prognoze EUR	Salīdzinājums
Kopā:	5 651 106	5 556 130	-2 %
Kultūras pārvalde	293 168	236 344	-19 %
Bibliotēkas	870 644	857 139	-2 %
Muzeji un senlietu krātuves	459 517	570 841	24 %
Kultūras centri un saietu nami	2 106 103	1 960 274	-7 %
Kultūras projekti , Dziesmu un deju svētki	119 792	41 938	-65 %
Sporta pasākumi un sporta iestāžu uzturēšana	1 801 882	1 859 594	3 %

Sociālajai aizsardzībai šajā gadā plānoti 5 954 913 EUR, kas sastāda 9% no pamatbudžeta izdevumiem, kas par 3,8% vairāk kā iepriekšējā gadā (5 739 413 EUR). Sociālajiem pabalstiem 2024. gada budžetā paredzēts finansējums 2 437 120 EUR t.i., par 5% mazāk kā izlietots iepriekšējā gadā. 2023.gadā sakarā ar pieņemtajiem energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma atbalsta pasākumiem papildus no valsts tika saņemtas mērķdotācijas, kuras netiek plānotas 2024.gadā.

Kopējā atlīdzības summa plānota 34 035 295 EUR apmērā, kas sastāda 51.6% no pamatbudžeta kopējiem izdevumiem. Pašvaldība 2023. gada decembrī pieņēma vairākus lēmumus, kas palielina pašvaldības izdevumus 2024. gadā atalgojumam, t. sk. no 2024. gada 1. janvāra palielināja atalgojumu darbiniekiem. Atbilstoši izmaiņām Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumos Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" pašvaldība palielināja minimālās mēnešalgas darbiniekiem no 620 EUR līdz 700 EUR. Pedagoģiem no 2024.gada sākuma palielināja minimālo mēneša algas likmi par slodzi no 1224 EUR uz 1374 EUR, pirmskolas izglītības pedagoģiem palielināja minimālo mēneša algas likmi par slodzi no 1360 EUR uz 1526 EUR, pamatojoties uz MK Nr.445.

Izdevumi precēm un pakalpojumiem plānoti 18 733 166 EUR apmērā, kas palielināti par 7,1%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, un tie sastāda 28.4% no kopējiem izdevumiem. Sadaļas lielāko daļu veido pašvaldības nekustamā īpašuma uzturēšanas izdevumi 7,16 milj. EUR, t.sk., 1,48 milj. EUR paredzēti ēku un telpu remontdarbu apmaksai.

Maksājumi par komunālajiem pakalpojumiem plānoti 2,81 milj. EUR , t.i., 3,7% vairāk kā samaksāts 2023.gadā (2,71). Degvielai plānoti 1,06 milj. EUR, iepriekšējā gadā par 2% izlietots mazāk (1,02), bet kurināmam – 396 538 EUR, t.i., par 1,7% mazāk nekā iepriekšējā gadā (403 409) .

Sociālo pabalstu un kompensāciju apmērs kopsummā plānots 2 596 187 EUR t.i., par 4,7% mazāk kā iepriekšējā gadā.

Aizdevuma procentu maksājumi Valsts kasē plānoti 802 985 EUR apmērā, t.i. par 88% vairāk kā gadu iepriekš (427 092) EUR

Kapitālieguldījumi plānoti 13.3 % no kopējiem izdevumiem jeb 8 760 756 EUR un tas ir par 14,8% vairāk kā iepriekšējā gadā izlietots (7 631 449).

Lielākie kapitālieguldījumu objekti šogad plānoti šādi EUR:

- Ēkas Lielā ielā 54 Grobiņā, energoefektivitātes paaugstināšana – 1 192 163;
- Kalna ielas seguma pārbūve Pāvilostā – 438 551;
- Apgaismojuma infrastruktūras uzlabošana Dienvidkurzemes novadā – 418 478;
- Laukuma pārbūve Atmodas ielā 15A - Aizputē- 341 921;
- Lietus ūdens kanalizācijas izbūve Liepājas ielas mikrorajonam Priekulē – 340 041;
- Parka pārbūve Brīvzemnieka bulvārī 8 , Aizputē- 276 962;
- Grants ielu asfaltēšana Dunalkas, Vecpils, Durbes, Tadaikņu pagastu un Durbes pilsētas apvienības pārvaldes teritorijā – 121 200;
- Lietus ūdens atvades sistēmas izbūve Pavasara ielā, Aizputē – 167 331;
- Rucavas ciemā ūdensvada nomaiņa 120 000;
- Ceļa Darbnīcas Lielkudumi ceļa asfaltēšana - 120 000;
- Ziemupes centra asfaltēšana – 132 385;
- Jumta remonts un atjaunošana Kalna ielā 24, Vaiņodes pag.- 109 955;
- Tūrisma infomācijas centra atjaunošana Pāvilostā – 100 174;
- Ūdenstorņa nojaukšana Medzes pagastā -100 000;

Pašvaldības aizņēmumi un galvojumi

Dienvidkurzemes novada pašvaldībai aizņēmumu kopsumma uz 2024.gada sākumu 20,267 milj. EUR, bet atmaksājamā summa šogad 1 909 090 EUR.

Dienvidkurzemes novada pašvaldībai ir 8 galvojumu līgumi ar pašvaldības kapitālsabiedrībām un 1 studiju kredīta līgums. Kopējā galvojuma neatmaksātā summa uz 2024.gada sākumu ir 1 573 554 EUR.

Pašvaldības kopējās parādsaistības uz 2024. gada sākumu sasniedza 28,417milj. EUR. Saistību maksājumu kritērija izpilde, kas tiek vērtēta kā kārtējā gada pamatsummu un procentu saistību maksājumu attiecība pret budžeta ieņēmumiem gadā atskaitot mērķdotācijas, varētu būt 6 līdz 7 procentu apmērā.